

מסורת הש"ס

(א) צ"ל חמשים חמשים ומאה כיו. רש"י (ב) צ"ל במקום שמונים, ידוע על פי חמלה תמ"ט,

מוסף רש"י

עסיקין. עוררין. עוררין לומר שלט היל (ב"ב ט.) כמו (נרששית ו) התעסקו עמו (ב"ב יד.). יכול לחזור בו. ונשלט מן מעות (שם יד.). משהחזיק בה אין יכול לחזור בו. ופילו לא נתן מן חמלה שהקצת נקית חמלה המעט על זה מלה (שם). חייאת דקטרי. שק מלל קטרי (שם טז.) חק קטרי מלל רות (ב"ב ט.) מכי קטרי אמרי. מתקן גבול השדה ומגביס (ב"ב יד.). אפילו באחריות נמי. אפילו קיבל אחריות עליו, דש לומר הולל וסופי לחזור עליו נעשו נמי יחזור ונטולט, אפילו הכי איש יכול לחזור בו. כהמכר מעבד עליו ולא מני אחר הולל וסופי לשלם לו, השמא דדידי נטעם (ב"ב יד.). דאמר ליה. מוכר, אחוי טירפך. שכתבו לך צ"ד שער טירפא שדנן נטלו ממך ואשלם לך (ב"ב ט.) שבעמיו דין ויחי דין ויחמו לו דהיינו שער טורף על שדנן טרפה ממך כשצילי, לא ואשלם לך, וכל כמה דלא עומדת דין איני יאל מהס (ב"ב יד.).

תוספות ר"ד

לי עלך. אמר אביי ראובן שכבר שדה לשמיען שלא באחריות ויצאו עליה עסיקין עד שלא החזיק בה יכול לחזור בו משהחזיק בה אינו יכול לחזור בו. מ"ס דא"ל חייאת דקטריא סברת וקבילת מאימתי מכי דייש אמצרי א"ד אחי באחריות נמי דא"ל אחי טורף ואשלם לך פי' מדקאמר שפכי לשמעון מכר גמור עשה לו ומתקיים בבכס ובבשר וא בקנין ודכין הקרעות (ל' וד"ה) אם לא יצאו עלי ערעורין ורוצה לחזור בו איי מפני שמכר גמור ובקנין עשה לו והאי חוקה דביי לאו לקיומי המכר דהא מקרי וקאי בלא חוקה אלא ה"ק אם יצאו עלי עסיקין נראה שמכר לו דבר שאינו שלו והוי מקח טעות ומשה' אמר עסיקין לא אמר ה"ק חוקה אלא ה"ק אם החזוק בה חוקה ונראה שכתבה השדה לרשותו אפי"פ שיצאו עליה עסיקין (ס' מפני שגוראה שמכר לו דבר שאינו שלו ומ"ה כפי מאימא מחזיק בה מפני שזו החוקה אינה לקנות שאליו גרדו בעי אכתא כפני שחוקה החוקה בדתאן כפי ח"ה נעל ודפרין כ"ש ה"ז חוקה ומאי בעי אכתא כפני שחוקה לו כדי לחזוקה עלולם שכתבה לרשותו והוא שלו מ"ה אמרי' מכי דייש אמצרי שולך בה לארבה ולרחבה כאדם שהולך ומבקר שדהו: בתנ"י מי שהיה נשוי ג' נשים ומת כתובתה של זו ק' ושל זו ג' ושל זו ג' מאות ואין שם אלא ק' חולקות בשוה היה שם מאתיים של ק' ונטולת ג' ושל ר' ושל ג' מאות ג' של זהב. היה שם ג' מאות של ק' ונטולת כ"א חלקים לפי מעות' עד שתרפי כ"א כתובתה וזה דין צדק והווי שאמר איני רואה דבריו של ר"ג באלו בבבא דרישא ובבא מציעא

עסיקין. עוררין: עד שלא החזיק בה יכול לחזור בו. אם לא נתן מעות: אין יכול לחזור בו. שהקרקע נקמה בחזקה כי א"ל חזק וקני ויש שמחזיקין מיד ונותנין מעות לאחר זמן ומשהחזיק בה נמחייב המעות: חייסא. שק קטן: דקטרי. מלא קשרים: סגרים וקבילים.

צדמי חמיות כסף. כלומר נתרנית לאצב מעותיך מספק: אפי' בנחירות נמי. מכרה לו אינו יכול לחזור בו ממחת עסיקין ולא אמרינן סוף סוף עליה הדר ואערוכו דייני למה לן: דא"ל אחוי טירפך. שטר טירפא מצ"ד שכתבו על שילאה השדה מידך דדין ותחזור עלי לטרוף: ואשלם לך. וכל זמן שלא יתמה מידך לא אשלם שהרצה עוררין שאין זוכין דדין: בתנ"י של זו מנה ושל זו מאתיים כו'. ושלשמן נחתמו כיום אחד דא"ל בתלמא יומי הקודמת בשטר קודמת בגיבוי: חולקום בשוה. שהרי כח שלשמן שזו בשעבוד מנה בדכולה איכא מנה: היו שם מאתיים. כינה לבעלת מנה שעבוד אלא צמנה ראשון אכל צמנה שני אין שעבוד לשטרה של מנה: נוטלת חמשים. בגמרא פריך עלה: שלש של וזה. שלשה דינרי וזה וכל דינר וזה עשרים וחמשה דינרי כסף כדאמר בהוצה בגמרא פריך עלה: ושל מאתיים כחה שזה במאתים לבעלת שלש מאות שהרי מאתיים משועבדים לשטרה: היו שם שלש מאות. מנה ראשון משועבד לכולן והשני לבעלת מאתיים ולבעלת שלש מאות והשלישי לבעלת שלש מאות לזדה: של מנה נוטלת חמשים. בגמ' פריך עלה: ושל מאתיים מנה. צמנה מפרש לה: ששה של וזה. הם חמשה וחמשים חז: שהטילו לנים. מעות לקנות סחורה לשכר: כך פן חולקין. כל אחד ואחד נוטל בשכר והפסק לפי מעותיו: גמ' פלגין ופולטא ופולטא הוא דא"ל לה. דהיינו שלש של מנה שהרי אין לה חלק צמנה שני: דין ודברים אין לי עמך צמנה. שכתבו לדין לא אריב עמך צמנה המשועבד לך ולא יתמעט חלקך כשצילי הלכך היא ובעלת שלש מאות חולקות אותו: סימא לה. בעלת שלש

מאות לבעלת מאתיים הא סליקת נפשיך ממנה ואין לך לחלק אלא צמנה שני: מדין ודברים סליקת נפשיא. לא נתיי חלקך צמנתה עמה שגבתה לא בשליחותיה גבתה שתאמר לי נטלה זו חלקך אני סליקתי עמי שגבתה עמה ומלמעט חלקה צמנה וגבר ידה לגבות מה המנה בשעבוד שטרע עכשיו אני צאה לחלוק עמך צמנה שלל סליקתי עצמי מלריב עמך ושעבודי ושעבודך שוים: ע"ה הוא דא"ל לה. דהא כיון דאוקימנא כזכותה בעלת מאתיים כו' אין לה לחלוק מעמה אלא צמנה וחמשים אכל צמנה שלשי אין לה כלום: אמר שמואל. סיפא כזכותה בעלת שלש מאות כו' ובעלת מאתיים לא כתבה כלום הלכך מנה ראשון חולקות בעלת מאתיים ובעלת מנה ומנה שני חולקות בעלת מאתיים ובעלת שלש מאות ומנה שליש כולה לבעלת שלש מאות: רבינא אמר. לא חוקמה כזכותה אלא בשתי תפיסות: שתפסו מוטלטלין לכתובתן ולא נמצאו להן מאתיים בפעם אחת אלא בשתי פעמים: דנפלו להן ע"ה צמד וימנא. וצאו לדון עליהם אמרינן להו חולקות בשוה שהרי שעבוד שלשמן על מנה: ומאה ועשרים וחמשה צמד וימנא. בעלת מנה כזר גבתה כ"ה וצאת לריב על ע"ה הלכך ע"ה משועבדים לכולנה וחולקין אותן הרי ציד כל אחת חמשים והמותר אין לבעלת מנה חלק צו היינו דקאמר של מאתיים ושל שלש מאות שלש של וזה: סיפא צמתי פסיפוס כו'

ומאחיה ועשרים וחמשה צמד וימנא. ע"ה מניייהו ר' כולן שוין צו ובעלת מאתיים שלא גבתה בתפיסה ראשונה אלא עשרים וחמשה צמה לריב שלש מאות נמנאלת של מנה נוטלת חמשים ושל מאתיים מנה ושל שלש מאות ק"ג שהן ששה דינרי וזה: אין אני רואה דבריו של ר' נסן צאלו. שאין זה דומה לשלשה שהטילו לנים דהם שזכ מעות שהצניחו מעותיהן שקלי הלכך כל אחד יטול לפי מעותיו אכל הכא טעמא משום שיעבודא הוא וכל נכסיו אחראין לכתובתה הלכך שלש המנים משועבדין לבעלת

מי שהיה נשוי פרק עשירי כתובות

צג.

עד שלא החזיק בה יכול לחזור בו. אומר ר"ת ואפי' נתן מעות וכונן דלא קנו כנספא (ס' שכותבין את השטר דלא קנו עד שיכתוב את השטר וקמשמע לן דיכול ומותר לחזור צו דהואל ומפסקד שסבור שיגלוה ממנו קא הדר ציה דאפי' מי שפרע ליכא כדמוכח צהוב צ"מ דף מט.) גצי הואל גצרי דזין חמרל מחציה שמע דבעי למינסביה צי פרוק רופילא אתא לקמיה דרב חסדא א"ל כדרך שמקנו משיכה בשומרים כך תקנו משיכה בלקוחות ולא קאמר ליה איציע ליה לקצולי מי שפרע כדאמר התם אעזובא אחרנא משום דלא מתקנו צו שפרע אלא אוקרא חולא והאי יכול מותר דקדמי נמי גצי מתנה התם וצדין הוא דהוה ליה למיתני מותר אלא אגב דקמי ספא אין יכול תנא נמי רישא יכול:

משהחזיק בה אין יכול לחזור בו. ואפילו למ"ד בחזקת הצמים (צ"ב מד:) נמנאלת שאינה שלו חזר עליו הכא כל זמן שלל טרפיה ממנו מודה שאין יכול לחזור בו: **ומאימתי** חוי חוקה. תימה מאי קא מצינעיל ליה וכי אכתי לא אשמועינן דיני חוקה הא ממני' היא (צ"ב דף מט.) נעל גדר ופרך כל שהוא הרי זו חוקה וי"ל דכי צעי ומאימתי חוי חוקה היכא דייציע כזר חזי מאימתי מהניא חוקה מכי דייש אמצרי אפי"פ דגריעא מנעל וגדר הויא חוקה הואל ואיכא כסף כדפי' וריצ"ס מפרש שראובן מכר שדה לשמעון וקנה ממנו קנין גמור עד שלא החזיק בה אותה חוקה שהיה גילוי דעת שני ונמאית הויה חוקה היכי דמתני רבנן שיהא אלא יכול לחזור צו כל זמן שעסוקין צאותו ענין מפני שלדעת כן הוא קונה ומקנה שיחזור כל זמן שילאה כל זמן שעסוקין צאותו ענין ה"נ דעמו לחזור צו אם ילאו עליה עסיקין קודם חוקה בגילוי דעמו משהחזיק בה אינו יכול לחזור צו ומאימתי הויה חוקה פי' מאימתי הויא חוקה דאמר גלי דעתיה שקיצלה בכל ענין מכי דייש אמצרי לידע מה היא צריכה:

איכא דאמרי אפי"ו באחריות. ליישנא קמא באחריות לא דהואל ובאחריות וצין אית לן למימר שאין בדעמו לקנות אלא נכסים משופין מכל ערעור ואפי"פ שהיה מחזיר לו לנסוק כשגולה כדפרישית גבי שלל באחריות דלא יחזא ליה לדיקן צדינא ודינעא: **תימא** גבי סליקת נפשיך וכו'. לא ידעתי אמאי לא משני כגון שכתבו בעלת שלש מאות ובעלת מאתיים לבעלת מנה דין ודברים אין לנו עמך בעשרים וחמשה: (לעיל) **ובן** שלשה שהטיילו צבים. לא הוי ממס דומיא דרישא דהכא כל אחד נוטל לפי מעותיו ורבינו חננאל פי' דאצבא בתרייתא קאי: **דאמרה** לה מדין ודברים הוא דסליק בו'. לא איתפרש שפיר טעמא דהא מילתא: **בבותבת** בעלת שלש מאות. לא ידע רבי מאי קמ"ל מתנייתין: **רבי** אומר אין אני רואה דבריו של ר' נתן **בא"ו** אלא חולקות בשוה. פי' ר"ח קי"ל צהא הלכתא כרבי ואי אפשר להעמיד דבריו בזמן שיש שם שלש מאות חולקות בשוה בעלת מאה מאה ובעלת מאתיים מאה ובעלת שלש מאות מאה לפי שמדת הדין לוקה צוה אלא העמידנו דברי רבי שאמר שחולקות בשוה כל מנה ומנה נוטלות בשוה הלכך חולקין כל עוזון המת בששה חלקים של מנה נוטלת חלק אחד ושל מאתיים שני חלקים ושל שלש מאות ג' חלקים אחת

השכר אבל בבא דסיפא דתנן ה"ה שם ג' מאות וכו' לא חלק ר' אלא אומר כי בתפיסה א"י בין ב"ב תפיסות הדיון כך הוא כ"א נוטלת לפי מעות' ואין צורך להעמידה בכזכות אליבא דר' זה הפתור נ"ל יפה אפי"פ שאינו דומה כרישא דמתני'. וכן ג' שהטילו לנים וכו' פי' האי וכן קאי אבאב ג' דמתני' וקסבר ר"נ שלפי מעות חולקין ואפי"פ דלגבי ג' נשים אכל סבר דהיינו (ובין) חלק מפני שהמעות מורחות קסבר כ"א נוטל בשבח כפי מעותיו וכפי שנטול בשבח כך נוטל חלקים אכל ג' נשים (ובין) חלקים הלכך כ"א נוטלת כפי מה שמשועבד לו מנכס' בעלה ונמצא שרי"ג ור' השוו בזה לחלוק כפי מעות: אמר שמואל ב' השכר

עין משפט נר מצוה

יש א ב מיי פ"ט מהל' מכירה הל' צ טו"ע ח"מ סומן רבו טקיף ה: ב ד מיי פ"ו מהל' אשומ הל' מ וצ"ל מלמסת מלוה ולוה הל' ד ופכ"א שם הלכה א סמנ עשין מה ולד טו"ע י אה"ע סומן ו טקיף יח וטו"ע ח"מ ס' קד טקיף י (וגרר אלפס ציאר כל הסוגיא בעמקה ובאריכות בגיגרות):

תוספות ר"ד (המשך) יתמעט חלקך בשבילי הלכך היא ובעלת ג' מאות חולקות אותו אימא סיפא ושל ר' ושל ג' מאות ג' של זהב ותימא לה הא סליקת נפשיך ממנה פי' ואין לך לחלוק אלא במנה ב' ומהדר משום דא"ל מדין ודברים הוא דסליק נפשיא פי' לא נתיי לחזר למנה במתנה ומה שנכתבה לא בשליחותי בנתה שתאמרו לי נטלה זו חלקך אני סלקתי עצמי מלריב עמה ומלמעט חלקה במנה וגברה ידה לבנות חצי המנה בשיעבוד שטרה עכשיו אני באה לחלוק עמך במותר שלא סלקתי מלריב עמך ושיעבודי ושיעבודך שוים. ואפי"פ שיכולה בעלת ר' עז ומנה השני ג' הרי תמנן ותלתא ותילתא והשתא לא שקילנא אלא ע"ה ומ"ל להפסיד סילוקא תפסיד את ולא אני אפי"ה כך מרת הדיון נותנת כיון דלא נשתלקת מכל המנה אלא מלריב עם בעלת ר' הלכך של ג' נוטלת ג' ושל ר' ג' מאות חולקות ביניהן ק"ו ונטולת כל א' וא' ג' דינרי וזה שלכל דינר זהב הוא כ"ה דינרי כסף: ה"ה שם ג' מאות וכו' ומקשה של מנה ע"ה הוא דאית לה פי' דהא אוקימנא כזכותה בעלת ר' לבעלת ק' דין ודברים אין לי עמך בין חולקו המנה הא' בינה ובין ג' מאות ובמנה הא' ג' לא עסק לבעלת ה"ה והמנה ג' הוא כלו של ג' מאות נמצא של מנה נוטלת ג' במנה האחר ושאריו ג' חולקת אותה עם הק' השנייה של ר' ושל ג' מאות זו נוטלת ע"ה זו נוטלת ע"ה וה"ה שם ג' מאות ויש לה ד' דינרי זהב. א"כ כזכותה בעלת ג' מאות לבעלת ר' ולבעלת ק' דין ודברים אין לי עמכם כק'. פי' כי מחוקקם סיפא כמצינוהא אלא סיפא מיתוקמא כשכתבה בעלת ג' מאות וכו' ובעלת ר' לא כתבה כלום הלכך מנה הא' חולקת בעלת ר' ובעלת הק' ומנה הב' חולקת בעלת ר' ובעלת ג' מאות ומנה הג' לבעלת ג' מאות. תניא זו משנת ר"נ ר"א אין אני רואה דבריו של ר"ג באלו אלא חולקות בשוה כתב ר"ח ו"ל וקמ"ל דבהאי הל' כו' וא"א להעמיד דבריו בזמן שיש שם ג' מאות חולקין בשוה ונטולת בעלת ק' ק' ובעלת ג' מאות ק' לפי שמד"ה לוקה בזה אלא להעמיד דברי ר' שאמר חולקין בשוה כל חלק נוטלות בשוה הלכך חולקין כלם לפי חלקים של ג' נוטלת חלק א' ושל ר' ב' חלקים ושל ג' חלקים כ"א נוטלת לפי מעות' עד שתרפי כ"א כתובתה וזה דין צדק והווי שאמר איני רואה דבריו של ר"ג באלו בבבא דרישא ובבא מציעא

(א) נראה דל"ן דין מנקאמר עד שלל החזיק יכול לחזור בו אם ילא עליו ערעורין הא אם לא ילא וכו'. צו. נראה דל"ל אף שנראה שמכר לו דבר שאינו שלו אינו יכול לחזור בו.